

Moodul F Kohandamised

Sissejuhatus

Nägemispuudega lapsele teiste lastega samaväärsete õppimistingimuste loomiseks peab keskkonna ümber kujundama vastavalt lapse unikaalsetele vajadustele. Sellised kohandamised ehk adaptatsioonid sõltuvad laste erilistest vajadustest ja võivad hõlmata juurdepääsu koolihoonele, klassiruumi sisustuse, aga ka õppevahendite ja erivahendite ning meediumi ümberkujundamise nägemispuudega lapse jaoks.

Selle mooduli eesmärgiks on selgitada tavakooli õpetajatele, et nägemispuudega laps vajab õpikeskkonna teatud ümberkujundamist. Lisaks peaksid tavakooli õpetajad saama teada, kuidas teha lihtsamaid kohandusi.

Osalejad peaksid kohanduste valiku ja kujundamise juures mõistma järgmisi kriteeriume:

- Lapse silma oftalmoloogiline ja funktsionaalne olukord
- Lapse peamine taju- ja informatsioonitöötluse kanal
- Lapse individuaalsed vajadused
- Lapse sotsiaalne ja kultuuriline taust
- Aja ja kulutuste tõhusus
- Võimalikult väike diskrimineerimine ja eristamine
- Ergonoomika
- Hädavajalikud adaptatsioonid, sest tavapäraseid töövahendeid ja toiminguid kasutades diskrimineeritakse nägemispuudega last koolis ja igapäevategevustes.

Moodul on jagatud viieks osaks:

1. Keskkonnas olemasolevad võimalused
2. Muutused keskkonnas
3. Erivarustus ja abivahendid
4. Mängud
5. Filmid

Bibliograafia

- Brennan, V.-Peck, F.-Lolli, D.: Suggestions for Modifying the Home and School Environment. Watertown, MA, USA, 1996
- Wardell, K. T.: Environmental Modifications. In: Welsh, R.-Blasch, B.: Foundations of Orientation and Mobility, 477-501. New York, AFB, 1980. ISBN 0-89128-093-6
- Feelders, A., Noyons, M.: General Suggestion on Using Access Technology - for Parents and Teachers of the Mainstreamed Child. In: Kovács, K.-Campbell, L.: Yes, They Can! Budapest, Project EENAT, 2001
- Sacks, S. Z. and Kekelis, L. S.: Guidelines for Mainstreaming Blind and Visually Impaired Children. In: Sacks, S., Kekelis, L.S, Ross, R.: The Development of Social Skills by Blind and Visually Impaired Students, 133-149. New York, AFB, 1992. ISBN 0-89128-217-3
- Arter, C.: The Primary School Child. In: Mason, H., McCall, S.: Visual Impairment, 97-109. London, David Fulton Publishers, 1997. ISBN 1-85346-412-0

F 1 Keskkonnas olevad võimalused

Osavõtjad peaksid õppima, et keskkonna tajumiseks on mitmeid vihjeid isegi siis, kui keskkond pole kohandatud nägemispuudega inimesele. Osavõtjad peaksid teada saama, et keskkonnas on rohkesti tajutavaid vihjeid. Seda isegi juhul, kui mingit erilist kohandamist nägemispuudega inimestele polegi tehtud. Osavõtjad peaksid kasutama kõiki oma meeli keskkonna tajumiseks. Sellisel juhul jõuavad nad mõistmiseni, et keskkonnast arusaamiseks pole tähtsad ainult kuulmine ja puudutamine. Samaväärse tähtsusega on ka haistmis- ja kinesteetiline meel.

Liikumisega seotud kohanduste tegemiseks tavakeskkonnas peaks pöörduma mooduliosa **H 1** „Orienteerumine ja liikumine“ poole.

Lisa F 1 a**Keskkonnas peituvad vihjed**

Hindamise käigus tuleks võtta arvesse täiendkoolitusest osavõtjate erinevate meelte abil saadud muljeid ja panna need süstemaatilisse järjestusse.

Näiteid akadeemilisest keskkonnast

- Visuaalne vihje võib olla aken, millest tuleb valgus; ukse värv, kuivõrd see pakub piisavalt kontrasti võrreldes seina värviga; mööbli suurus ja värv.
- Taktiilne vihje võib olla vaip, samuti dekoratiivne poster uksele või koolipingil kindlal kohal märk (vildist või plastikust), mis eristab selle teistest klassidest.
- Haistetav vihje võib olla ujumisbasseini, kohviku, laoruumi või kemikaalidelao lõhn, samuti inimese parfüüm.
- Kinesteetiliseks vihjeks võib olla kurv, kaldtee, aste või pinna muutus.
- Kuuldav vihje tuleneb ruumi kaja karakteristikast, see võib aidata määratleda hoone kindlaid osi nt kakofoonia kaudu. Sama kehtib ka kepi otsaga tekitatud heli suhtes.
- Mittevisuaalsete vihjete kombinatsioon võib ilmneda, kui siseneda ruumi, millel on tüüpiline akustiline kõla, kindel temperatuur ja millel võib olla isegi eriline lõhn.